

מ"ת (ראשון לציון) 49353-10-15 - מדינת ישראל נ' תום בוקובזה

מ"ת (ראשון-לציון) 49353-10-15 - מדינת ישראל נ' תום בוקובזהשלוש ראשון-לציון

מ"ת (ראשון-לציון) 49353-10-15

מדינת ישראל

נגד

תום בוקובזה

בית משפט השלום בראשון-לציון

[04.01.2016]

כבוד השופט דרור קלייטמן

החלטה

רקע

1. באולם בית משפט זה העוסק בבקשות מעצר עד תום ההליכים, השתרש הנוהג ולפיו חוקרת המאשימה את אלו המוצעים כמפקחים על עצורים בתנאים מגבילים, בין היתר בשאלה האם נחקרו בעברם במשטרה, כאשר השאלה נסובה אף על מקרים בהם תיקים אלו נסגרו בלא שיוגש כתב אישום.
2. במסגרת הליך זה העלה ב"כ המשיב טענה כי פרקטיקה זו פסולה ועל בית המשפט להורות למאשימה שלא לחקור בצורה זו מאחר ובחקירה זו נחשפים לבית המשפט תיקיהם הסגורים של אותם מפקחים מוצעים וזאת לטעמו בניגוד לסעיף 11א לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (להלן: "החוק").
3. אמנם בהליך זה כבר נחקרו המפקחים ואף לא נשאלו בדבר תיקיהם הסגורים, אך ב"כ המשיב עתר כי למרות זאת תתקבל החלטה בשאלה זו מאחר ויש לה השלכה על ההתנהלות היום יומית בפני בית משפט זה.
4. למרות שבית משפט בהליך מעין זה אינו נוהג לעסוק בשאלות שאין להן השלכה מיידית ומעשית במסגרת אותו הליך, הרי שסברתי כי מאחר ומדובר אכן במעשה שנעשה מידי יום באולם בית המשפט והועלתה טענה כבדת משקל יש מקום לדון ולהכריע בסוגיה זו.
- טיעוני הצדדים
5. ב"כ המשיב טוען כי מאחר וסעיף 11א לחוק קובע כי מידע על תיקים שנסגרו בהתאם לסעיפים 59 ו-62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] לא יימסר אלא לגופים שנמנו בתוספת השלישית לחוק ומאחר ובית המשפט אינו אחד מאותם גופים, הרי שהפרקטיקה הנוהגת במסגרתה נחשף בית המשפט לתיקים מעין אלו היא בניגוד לחוק.
6. הוא אף סבור כי חשיפת תיקים אלו היא בניגוד לרציונל העומד בבסיס חוק זה שמטרתו לאפשר לאדם כי עברו לא יחשף אלא במידה הנצרכת כפי שנקבעה על ידי המחוקק.
7. בנוסף הוא מפנה להנחיות פרקליט המדינה בעניין שקובע שאין להציג בפני ערב תיקים פתוחים אלא אם הוא מעיד מיוזמתו כי אין לו תיקים שכאלו.
8. הוא מתייחס לטענת המאשימה בעניין פסיקת בית המשפט העליון בע"א 8189/11 דיין נ' מפעל הפיס (להלן: "הלכת דיין") וסבור כי אינה רלוונטית לסוגיה שבפנינו מאחר ועסקה בשאלת הגישה למידע מהמרשם הפלילי לגופים שמעמדם לא הוסדר בחוק לעומת בית המשפט שמעמדו הוסדר בחוק זה. הוא טוען כי גם אם בית המשפט יסבור שישנה רלוונטיות הרי שהלכה זו מאפשרת שאלות על תיקים סגורים רק במקרים חריגים שבחריגים והסוגיה שבפנינו אינה נמנית על מקרים אלו.
9. מנגד ב"כ המבקשת טוען כי מעמדו של מפקח מוצע העומד בפני בית משפט הוא כמעמד עד הנחקר בחקירה נגדית וככזה לא חלות על חקירתו כל הגבלות, ודאי אמורים הדברים כאשר מדובר באדם המציע עצמו כ"זרועו הארוכה" של בית המשפט כאשר לצורך כך ישנה חשיבות בבדיקת מהימנותו.
10. מעבר לכך, לטענתו, המאשימה כלל אינה מוסרת לבית המשפט פרטים מתוך המרשם אלא חוקרת את המפקח המוצע על נסיבות חייו.
11. הוא מצביע על כך כי עלולים להיווצר מצבים אבסורדיים בהם יימנע מבית המשפט ידע חשוב ורלוונטי בעניין המפקח המוצע אך בשל העובדה כי התיקים כנגדו נסגרו אף אם סיבת הסגירה היא חמלה עליו מפאת מחלתו וכד'.
12. הוא תומך את עמדתו ב"הלכת דיין" שם עסק בית המשפט העליון בשאלה- האם רשאי מעסיק פרטי לבקש מעובד להצהיר על עברו הפלילי? ושם הביע בית המשפט העליון את דעתו בסוגיית התיקים הסגורים, למרות ששאלה זו לא עמדה לדין וקבע: "כי ברגיל אין לדרוש מידע הנוגע לתיקי חקירה שנסגרו... פרט למקרים יוצאי דופן" ואשר על כן הוא סבור כיבאם ניתן לחשוף מידע שכזה בפני גוף פרטי, קל וחומר אמורים הדברים כאשר מדובר בבית המשפט.

13. הוא אף מפנה לפסיקת בית המשפט העליון בכל הנוגע לחקירת עדים ממנה עולה כי ככל הנוגע לחקירת עד לערעור אמינותו הרי שניתן לחוקרו אף על חקירות אחרות בהן היה מעורב, אך תשובתו בעניין תהיה סופית. דיון והכרעה
14. בבסיס דיון זה עומד סעיף 11א לחוק שלשנו כדלקמן: "מידע על החלטת השאלה לחקור או שלא להעמיד לדין כאמור בסעיפים 59 ו- 62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, מידע על סגירת תיק בהסדר לפי סימא' 1 בפרק ד' לאותו חוק וכן מידע על משפט שבוע וכבוהה הליכים לפי סעיף 231 לאותו חוק, לא יימסר אלא לגופים המפורטים בתוספת השלישית".
15. מאחר ובית המשפט אינו אחד הגופים המנויים בתוספת השלישית הרי שעל פי חוק זה נאסר למסור לו מידע מסוג זה.
16. מסירת מידע לא הוגבלה בחוק זה למסירה בכתב דווקא ואף יידוע בית המשפט בעל פה כי למפקח המוצע תיקים סגורים יש בו משום מסירת מידע מהסוג שנאסר על ידי החוק.
17. העמדה הערכית העומדת בבסיס החוק היא כי יש לשמור על פרטיותו של אדם ולאפשר חשיפת פרטים מעברו רק במידת הנדרש. המחוקק סבר כי תיקים אשר נסגרו ייחשפו רק בפניהם של גופים מסוימים שכאמור בית המשפט אינו אחד מהם.
18. איני סבור שדינו של מפקח מוצע שונה מדינו של אדם אחר ואף להיפך, קיים אינטרס לחברה כי אנשים יציעו עצמם כמפקחים למטרת חלופת מעצר וזאת בהתאם לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), התשנ"ו - 1966 אשר קובע כי מחובתו של בית המשפט לבחון בטרם יורה על מעצרו של אדם כי לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה. מציאות בה מפקחים מוצאים עצמם נחקרים בבית המשפט לעין כל ולעיתים לעיני בני משפחתם, מקורביהם ומעסיקיהם על חקירות שכלל לא הבשילו לכתב אישום, כאשר לעיתים מדובר על אירועים שאירעו שנים רבות קודם לכן ואף בהיותם קטינים, תרתיע אנשים מלהציע עצמם לתפקיד מעין זה.
19. יש לזכור כי בבסיסם של החוקים המוזכרים לעיל עומדת ההגנה על פרטיותו של אדם אשר מעוגנת בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו אשר קובע בסעיף 7 כי: "כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו".

20. בכל הנוגע לדוגמאות אותן הציג ב"כ המבקשת בטיעונו ולפיהם עלולים להיווצר מצבים בהם תיקים נסגרו רק בשל חמלה על אותו אדם וכדומה וכעת נמנע בשל כך מבית המשפט לדעת על קיומם, הרי שהמחוקק לקח בחשבון כי ישנם מקרים בהם תיקים נסגרו בלא כתב אישום בשל שיקולים שונים שאינם דווקא מגוף העניין עצמו, אך מרגע שתיק נסגר הרי הוא סגור בלא כל סייג הנוגע לסיבה בגינה הוחלט לסגור.
21. יש לזכור כי בנוגע לעצור עצמו המאשימה אינה מציינת בבקשתה אודות תיקים סגורים בעניינו, כך שבית המשפט אינו מודע להן גם אם מדובר בתיקים שנסגרו מאותן סיבות שצוינו על ידי ב"כ המבקשת בנוגע למפקח המוצע.
22. החלטות בית המשפט העליון בבג"צ 235/85 ובש"פ 3099/08 שהובאו בטיעונו ב"כ המבקשת בעניין עקרונות היסוד בחקירת עדים אינן מחזקות את עמדתו ואף להיפך. אכן נקבע כי ניתן לחקור עד בעניין חקירותיו הקודמות אך יחד עם זאת נקבע כי תשובתו של העד תהיה סופית ולא ניתן יהיה לסתור אותן בראיות אחרות. במקרה שבפני כל מטרת חקירת המפקח המוצע היא לצורך סתירת דבריו באמצעות הצגת ראיות סותרות בדמות תיקים סגורים ומהות כל הדיון היא בשאלה האם ניתן להציג ראיות אלו בפני בית המשפט.
23. איני סבור שהלכת דיין רלוונטית לסוגיה שבפני, האינטרסים והתכליות שבבסיסה שונים, מה גם שמסקנת הלכה זו היא שניתן יהיה לחשוף תיקים סגורים רק במקרים חריגים שבחריגים בעוד שהמאשימה מעוניינת להשתמש בפרקטיקה זו באופן יום יומי ובהקשר לכלל המפקחים.
24. לא ניתן אף להתעלם מהנחיית פרקליט המדינה 5.13 כפי שהובאה בטיעונו ב"כ המשיב ולהלן תוכנה: "הגשתפלטמיחשב, בהרשימתתיקהמב"דשנפתחולנאשם: כפישצויןלעיל, תובעלא יגישלביתהמשפטפלטמיחשבבוהרשימתתיקמב"ד. החריגהיחידילכללזה יתקיים, שעהשהנאשםאואדםהמבקשלהיותערבלקיוםתנאיחלופתהמעצר, יטען בפניביתהמשפטכימעולםלאנפתחולותיקיםבמשטרה".
25. מהנחיה זו עולה כי עמדת המאשימה עצמה היא ניתן להציג בפני בית המשפט תיקים פתוחים של ערב רק כאשר הוא טוען כי מעולם לא נפתחו לו תיקים במשטרה. בעוד בהחלטה זו עסקינן בתיקים סגורים ובחקירה יזומה מטעם המאשימה.
26. איני מתעלם בהחלטה זו מכך שחקירתו של מפקח מוצע בדבר מהימנותו היא כלי חשוב בפני בית המשפט על מנת לקבל החלטה בעניינו אולם אל מול תכלית זו נמצאת זכותו של אדם לפרטיותו אשר המחוקק קבע כי בכל הנוגע לתיקיו הסגורים היא גוברת על תכליות אחרות הנמצאות בגדרו של בית המשפט ואשר על כן אסר המחוקק על חשיפת תיקים אלו בפני בית המשפט.
27. לנוכח האמור לעיל אני קובע כי אין המאשימה רשאית לחקור מפקח מוצע באופן אשר יחשוף בפני בית המשפט את המידע הכלול בסעיף 11א לחוק.
28. החלטתי תועבר לצדדים על ידי המזכירות.
- ניתנה היום, כ"ג טבת תשע"ו, 04 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.